

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO-634394-II/09/DK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia.....⁵.....lutego 2010 r.

Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny

Wielce szanowny Panie Ministrze.

Zgodnie z art. 12 ratyfikowanej przez Polskę Konwencji o Prawach Dziecka ONZ (Dz.U. z 1991 r., Nr 120, poz. 526) dziecko ma prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich dotyczących go sprawach. Nadto przepis art. 13 ust. 2 Konwencji, stanowi, iż wykonywanie prawa dziecka do swobodnej wypowiedzi we własnej sprawie, może być ograniczone jedynie koniecznością poszanowania praw lub reputacji innych osób albo potrzebą ochrony bezpieczeństwa narodowego lub porządku publicznego, bądź zdrowia albo moralności społecznej.

W źródłach powszechnie obowiązującego prawa wskazane uprawnienia dzieci są zawarte między innymi w art. 12 ust.3 ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz.U. Nr 169 poz. 1411 z późn.zm.). Zgodnie z treścią wskazanego przepisu, małoletni powyżej lat 16 może złożyć samodzielnie wniosek do sądu opiekuńczego, który będzie podstawą do wydania orzeczenia o możliwości pobrania od niego - jako dawcy - szpiku lub komórek krwiotwórczych krwi obwodowej.

Niestety prawo dzieci pokrzywdzonych przestępstwem do składania wniosków inicjujących postępowanie karne nie zostało określone w podobny sposób. Obowiązujące brzmienie art. 51 Kodeksu postępowania karnego i art. 205 Kodeksu karnego nie pozwala

na wyrażenie przez dziecko, które ukończyło 15 rok życia, woli podjęcia przez organy ścigania postępowania w sprawie zgwałcenia go.

W mojej ocenie, takie ukształtowanie przepisów, narusza uprawnienia dzieci do wyrażania poglądów we własnej sprawie.

W konsekwencji, w wielu przypadkach zgwałcenia dziecka przez przedstawiciela ustawowego lub osobę pod której pieczęą pozostaje, może nie dochodzić do wszczęcia postępowania karnego i dzieci mogą być nadal krzywdzone.

Zgwałcenie małoletniego powyżej lat 15, w przeciwieństwie do czynu opisanego w art. 200 Kodeksu karnego, nie podlega bowiem ściganiu z urzędu, ale jest czynem opisanym w art. 197 Kodeksu karnego, ściganym dopiero po złożeniu wniosku przez ustawowego przedstawiciela pokrzywdzonego. Zwracam w tym miejscu uwagę, że czyny o mniejszej naganności i szkodliwości społecznej, jakimi są zachowania opisane w art. 199 § 2 i 3 K.k. podlegają ściganiu z urzędu.

W mojej ocenie, poza wskazanymi wątpliwościami, mamy do czynienia w przedmiotowym przypadku z niekonsekwencją ustawodawcy, który uznał dzieci powyżej lat 15 za wystarczająco dorosłe, aby nie odnosił się już do nich przepis art. 200 Kodeksu karnego, ale art. 197 Kodeksu karnego, a jednocześnie nie dał małoletnim między 15 a 18 rokiem życia możliwości inicjowania postępowania karnego w sprawie przestępstwa opisanego w wymienionym artykule.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147 ze zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o rozważenie podjęcia inicjatywy ustawodawczej, zmierzającej do skutecznego zagwarantowania uprawnień dzieci do swobodnego wyrażania poglądów we własnych sprawach i zmierzającej do pełnej ochrony dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym.

*Ław Jay nam
Jan Kuchner*